

DET KONGELIGE
BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 17

(1999-2000)

Om lov om endringer i lov 24. oktober
1946 nr. 2 om barnetrygd

*Tilråding fra Barne- og familiedepartementet av 26. november
1999, godkjent i statsråd samme dag.*

1 Innledning

Barne- og familiedepartementet legger med dette frem forslag til endringer i lov 24. oktober 1946 nr. 2 om barnetrygd.

I statsbudsjettet for 2000, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000) for Barne- og familiedepartementet, foreslo Regjeringen at den øvre aldersgrensen for barnetrygd skulle heves fra 16 til 18 år fra 1. januar 2000.

I budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet ble det oppnådd enighet om at virkningstidspunktet for utvidelsen skulle utsettes til 1. mai 2000.

Barne- og familiedepartementet legger herved fram forslag til de nødvendige endringer i barnetrygdloven som følge av forslaget om å utvide barnetrygden til 18 år. Forslaget innebærer at barn som fyller 18 år etter 30. april 2000 vil få rett til barnetrygd til og med den måneden de fyller 18 år.

2 Bakgrunnen for forslaget

De fleste unge er under utdanning fram til de fyller 18 år, det blir stadig færre under 18 år som forsørger seg selv. Finansieringen av videregående skolegang er primært å betrakte som et ansvar som påligger barnets foreldre. En naturlig konsekvens av dette er at barnetrygden knyttes sammen med myndighetsalderen som er det tidspunkt forsørgelsesplikten opphører.

Enslige forsørgere blir rammet særlig hardt av dagens ordning med opphør av all barnetrygd fra måneden etter at barnet fyller 16 år. Dette skyldes at enslige forsørgere mottar barnetrygd for ett barn mer enn det faktiske barnetall (utvidet barnetrygd). Situasjonen for disse (hvis de ikke også har yngre barn) er at de fra det tidspunkt barnet fyller 16 år, får 1.895,- kroner mindre per måned i tilskudd til forsørgelse av barnet (1999 tall).

Norge har en lav øvre aldersgrense for rett til barnetrygd i europeisk perspektiv. Noen eksempler kan illustrere dette:

- Danmark: 18 år
- Finland: 17 år
- Sverige: 16 år, med mulighet til forlengelse hvis barnet er under utdanning
- Tyskland: 18 år, men lenger hvis barnet for eksempel er arbeidsledig eller under utdanning.

3 Gjeldende rett

Barnetrygd utbetales i dag for alle barn som er bosatt i Norge. Barnetrygden ytes fra og med måneden etter fødsel til og med den måneden barnet fyller 16 år. Aldersgrensen på 16 år er absolutt.

«Den som forsørger barn under 16 år» har rett til barnetrygd, jf. barnetrygdloven § 1. Det er den som har den faktiske daglige omsorgen for barnet som er forsørger i barnetrygdlovens forstand. Barnetrygden utbetales som hovedregel til barnets mor.

4 Departementets forslag

4.1 Hvem som skal ha rett til barnetrygd

Det foreslås at barnetrygdloven endres slik at det skal utbetales barnetrygd også for 16- og 17-åringer. Forslaget innebærer at barn som fyller 18 år etter 30. april 2000 får rett til barnetrygd til og med den måneden de fyller 18 år. Barn som fyller 16 år etter 31. mars 2000 vil fortsette å motta barnetrygd uten avbrudd. Alle barn som har fylt 16 år i perioden 1. mai 1998 til 31. mars 2000, og som har vært ute av barnetrygden på grunn av at de er over 16 år, vil på ny få rett til barnetrygd fra 1. mai 2000.

Det er svært få 16- og 17-åringer som er helt økonomisk uavhengige av sine foreldre. En del av de som er i arbeid er lærlinger med lav inntekt. På bakgrunn av dette foreslås det at retten til barnetrygd til 18 år skal gjelde alle uavhengig av om de er helt eller delvis selvforsørgende.

Noen få 16- og 17-åringer inngår hvert år ekteskap. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå var det i 1997 24 personer under 18 år, bosatt i Norge, som inngikk ekteskap. Selv om foreldrenes underholdsplikt etter reglene i barneloven står ved lag, får den et subsidiært preg. Dette fordi ektefeller etter ekteskapsloven har en gjensidig forsørgelsesplikt. Foreldrene har heller ikke lenger den faktiske daglige omsorgen for barnet etter at det har giftet seg. Det foreslås derfor at retten til barnetrygd skal falle bort når barnet inngår ekteskap eller partnerskap. Regelen foreslås også gjort gjeldende for barn under 16 år.

Søskengraderte satser, barnetrygd for ett barn mer enn det faktiske barnetall (utvidet barnetrygd) til enslige forsørgere og det særlige tillegget for barn i Finnmark og Nord-Troms foreslås gjort gjeldende også for barn 16-18 år.

4.2 Hvem som skal få barnetrygden utbetalt

Utgangspunktet i gjeldende rett er at det er barnets mor som skal ha barnetrygden utbetalt. Det foreslås ingen endring i dette.

I de tilfeller der barnet bor for seg selv og er selvforsørgende, vil det kunne være urimelig at moren får utbetalt barnetrygd for barnet. Et grunnprinsipp i barnetrygden er at den skal komme barnet direkte eller indirekte til gode (trygden skal nyttes på rett måte) jf. reglene i barnetrygdloven §§ 11 og 14. I de tilfeller der barnet er selvforsørgende og ikke mottar noen form for økonomisk støtte fra sine foreldre, kan trygdekontoret utbetale barnetrygden til en annen som har å påse at den kommer barnet til gode. Dagens regelverk på området foreslås gjort gjeldende også for de mellom 16-18 år.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget

Det foreslås at merkostnadene ved å utvide barnetrygden til 18 år dekkes innenfor eksisterende budsjettammer, jf. St.prp. nr. 1 kapittel 845. Det innebærer at satsene for yngre barn reduseres noe slik at barnetrygd også kan ytes for 16- og 17-åringer uten at de samlede utgiftene øker.

Det er trygdeetaten som vil forestå den praktiske gjennomføringen av en utvidelse av barnetrygden til 18 år. Utgangspunktet er at alle 16- og 17-åringer som har vært ute av barnetrygdordningen på grunn av dagens aldersvilkår, tas inn i ordningen igjen mest mulig automatisk. Det vil si at nytt krav om barnetrygd som hovedregel ikke behøver framsettes. Dette kan gjøres ved at trygdeetatens barnetrygdregister oppdateres med opplysninger fra folkeregistret. Barn som nylig har flyttet til Norge og ikke har mottatt barnetrygd fram til de var 16 år, må fremsette krav om barnetrygd på vanlig måte.

På grunnlag av tilgjengelige opplysninger kan det vurderes hvorvidt vilkårene for barnetrygd er oppfylte. Hvis alle vilkårene synes oppfylte, vil det bli skrevet ut et foreløpig vedtaksbrev som blir sendt stønadsmottakeren. I vedtaket blir stønadsmottakeren bedt om å melde fra til trygdekontoret innen to uker hvis opplysningene vedtaket er basert på ikke er riktige. I et slikt midlertidig vedtaksbrev vil stønadsmottakeren også bli oppfordret til å oppgi kontonummer i bank/post til trygdekontoret, slik at barnetrygden kan overføres direkte til konto, og ikke via utbetalingsblanketter.

Det vil påløpe merkostnader for trygdeetaten med å innføre barnetrygd til 18 år. Merkostnadene knytter seg blant annet til arbeid med edb-systemet, til informasjonstiltak og til manuell saksbehandling av saker der barn som har vært ute av ordningen ikke kan tas inn igjen automatisk. Samlede merkostnader i forbindelse med innføringen av barnetrygd til 18 år er av Rikstrygdeverket anslått til i overkant av 5 millioner kroner. I tillegg kommer økning i løpende utgifter på om lag 600 000 kroner per år. Tilleggsbevilgninger til trygdeetaten som følge av disse merkostnadene vil bli vurdert i samband med revidert nasjonalbudsjett 2000.

6 Merknader til de enkelte bestemmelser

Til § 1 første ledd første punktum

Bestemmelsen angir aldersvilkåret for rett til barnetrygd. Barnetrygden ytes for barn under 18 år. Aldersvilkåret er absolutt.

Til § 1 tredje ledd

Bestemmelsen er ny og innebærer at inngåelse av ekteskap eller registrert partnerskap medfører bortfall av retten til barnetrygd. Bakgrunnen for bortfallsregelen er at inngåelse av ekteskap eller registrert partnerskap innebærer at ektefellene/partnerne får en gjensidig forsørgelsesplikt for hverandre etter reglene i ekteskapsloven kapittel 7. Foreldrenes fostringsplikt etter barnelovens kapittel 7 faller ikke bort, men foreldrene har ikke lenger den daglige omsorgen. Retten til barnetrygd faller bort måneden etter den måned barnet har inngått ekteskap eller partnerskap. Bortfallsregelen gjelder også for barn under 16 år. Barn som har inngått ekteskap før 1. mai 2000 vil derfor miste retten til barnetrygd fra 1. juni 2000 jf barnetrygdloven § 3 tredje ledd.

Til § 3 tredje ledd første punktum

Bestemmelsen angir det tidspunkt da retten til barnetrygd bortfaller på grunn av barnets alder. Barnetrygd ytes med virkning fra måneden etter at barnet blir født til og med den måneden barnet fyller 18 år. Retten til barnetrygd faller også bort med virkning fra og med måneden etter at barnet inngår ekteskap eller partnerskap.

Barne- og familiedepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i lov 24. oktober 1946 nr. 2 om barnetrygd.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov 24. oktober 1946 nr. 2 om barnetrygd i samsvar med et framlagt forslag.

Tilråding fra Barne- og familiedepartementet ligger ved.

Forslag til lov om endringer i lov 24. oktober 1946 nr. 2 om barnetrygd

I

I lov 24. oktober 1946 nr. 2 om barnetrygd gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd første punktum skal lyde:

Den som forsørger barn under 18 år som er bosatt i riket, har rett til barnetrygd etter denne lov.

§ 1 nytt tredje ledd skal lyde:

Retten til barnetrygd er betinget av at barnet ikke har inngått ekteskap etter lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap eller registrert partnerskap etter lov 30. april 1993 nr. 40 om registrert partnerskap. Likestilt er utenlandsk ekteskap eller partnerskap som anerkjennes i Norge.

§ 3 tredje ledd første punktum skal lyde:

Trygden løper til og med den kalendermåned barnet fyller 18 år, eller den kalendermåned det inngås ekteskap eller partnerskap, jf. § 1 tredje ledd.

II

Ikrafttredelse

Loven trer i kraft 1. mai 2000.
